

ΕΤΟΣ 73ον

13 'Ιουλίου 2025

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 28 (3763)

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΠΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀκούσαμε σήμερα. Ὁ διδάσκαλος συμβουλεύει τὸν νέο ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ βίου, πού πρέπει νὰ ἐπιδεικνύει στοὺς πιστοὺς. Τοῦ ὑποδεικνύει τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα γιὰ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ ἀποφυγὴ τῶν ἀνόητων καὶ περιττῶν συζητήσεων, τῶν φιλονικιῶν γιὰ τὰ θέματα τοῦ Νόμου, ἡ ἀποφυγὴ τῶν αἰρετικῶν, μετὰ τίς πρῶτες προσπάθειες γιὰ τὴ διόρθωσή τους, καὶ τὸν καλεῖ νὰ διδάξει στοὺς χριστιανούς νὰ εἶναι πρωτοπόροι στὰ καλὰ ἔργα.

Σ' αὐτὸ τὸ τελευταῖο σημεῖο τῶν Παύλειων συμβουλῶν θὰ σταθοῦμε, ἐπισημαίνοντας μερικά στοιχεῖα γιὰ τὸ μεγάλο κεφάλαιο τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς, πού εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καλῶν ἔργων τῆς ἀγάπης.

Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα

Συχνά, ἐπισημαίνεται στοὺς ἐκκλησιαστικούς κύκλους ὁ ὑπερτονισμός τῆς λεγόμενης «πνευματικότητας» καὶ ἡ μονοδιάστατη ἀντίληψη τῆς πίστεως. Θεωρεῖται δηλαδὴ ἀπὸ πολλούς, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη πίστη ἔχει ὑψηλὸ περιεχόμενο καὶ ἐπικεντρώνεται μόνο στὰ ἀνώτερα ἐπίπεδα τῆς ἀνθρώπινης σκέψης καὶ ζωῆς. Κατὰ τὴν ἄποψη αὐτή, ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἀποκτᾷ ὑποκειμενικὸ-ἀτομικὸ χαρακτήρα, περιορίζεται σέ προσωπικὸ ἐπίπεδο καὶ δέν ἀντιλαμβάνεται τίποτα ἄλλο πέρα ἀπὸ τὴν προσωπικὴ σχέση μέ τὸν Θεό. Ἡ ἐνασχόληση, μάλιστα, μέ τίς βιοτικές ἀνάγκες καὶ τὰ προβλήματα τῶν ἄλλων θεωρεῖται ἄνευ ἀξίας ἢ καὶ ἐμπόδιο γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς σωτηρίας.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ὅμως, μιά τέτοια ἀντίληψη τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας εἶναι ἐλλιπής. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πίστεως ἔχει διττὸ χαρακτήρα. Ἀσφαλῶς, ὁ πιστὸς ὀφείλει νὰ καλλιεργεῖ τὸν ἑσῶ ἄνθρωπο,

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Τίτ. γ' 8-15)

Αποστολικές προτροπές

Τέκνον Τίτε, πιστός ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ. Ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιῖστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὣν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἔλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

νά βιώνει τὴ ζωὴ τῆς ἀρετῆς, νά ἐπιδιώκει τὴ μυστηριακὴ ἔνωση μὲ τὸν Θεό. Ταυτόχρονα, ὅμως, ὀφείλει νά βγαίνει ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ νά ἐφαρμόζει τὴν πίστη του στό πρόσωπο τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Διαφορετικά, ὁ χριστιανὸς μένει ἄκαρπος, εἶναι δηλαδὴ ἓνα δένδρο, μὲ ἐντυπωσιακὴ ἐξωτερικὴ ἐμφάνιση, χωρὶς ὅμως καρπούς.

Τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης

Τὴν ἀντίληψη τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὸν συνδυασμὸ πίστεως καὶ ἔργων ἀγάπης ἀναλύει θαυμάσια ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος. «Ποιό τό ὄφελος», μᾶς λέει, «ἐάν ἔχει κάποιος πίστη, δὲν ἔχει ὅμως ἔργα; Μήπως μπορεῖ ἡ πίστη του ἀπὸ μόνη της νά τὸν σώσει; Ἐάν οἱ ἀδελφοί μας δὲν ἔχουν ἐπαρκὴ ἐνδύματα καὶ στεροῦνται τῆς καθημερινῆς τους τροφῆς καὶ τοὺς πεῖ ὁ πιστὸς “πηγαίνετε στό καλὸ, ζεσταθεῖτε καὶ χορτᾶστε” καὶ δὲν τοὺς δώσει τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὸ σῶμα, ποιά ἡ ὠφέλεια; Ἔτσι καὶ ἡ πίστη, ἐάν δὲν ἔχει ἔργα, εἶναι νεκρὴ στήν οὐσία της...». Καὶ συνεχίζει: «Προσέξτε, ὁ ἄνθρωπος δικαιώνεται ἀπὸ τὰ ἔργα καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν πίστη» (Ἰακ. 2,14-24).

Στό σημεῖο αὐτό, ὅμως, ἐλλοχεύει καὶ ἓνας ἄλλος πειρασμός. Νά νομίσαι κανεῖς ὅτι ἀπὸ μόνα τους τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγ-

ΧΑΡΙΣΤΕ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΑΤΕ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
www.apostoliki-diakonia.com.gr

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Παιδί μου Τίτε, αὐτά τά λόγια εἶναι ἀξιόπιστα καί θέλω νά τά τονίξεις κατηγορηματικά, ὥστε ὅσοι ἔχουν πιστέψει στόν Θεό νά φροντίζουν νά πρωτοστατοῦν σέ καλά ἔργα. Αὐτά εἶναι τά καλά καί ὠφέλιμα στούς ἀνθρώπους. Νά ἀποφεύγεις τίς ἀνόητες συζητήσεις καί τά σχετικά μέ γενεαλογικούς καταλόγους καί τίς φιλονικίες καί τίς διαμάχες γύρω ἀπό θέματα τοῦ ἰουδαϊκοῦ νόμου, γιατί εἶναι ἀνωφελεῖς καί μάταιες. Ἄνθρωπο αἰρετικό νά τόν ἐγκαταλείψεις μετά ἀπό μία ἢ δεύτερη νουθεσία, γιατί νά ξέρεις ὅτι αὐτός ἔχει διαστραφεῖ καί ἀμαρτάνει καί καταδικάζει ὁ ἴδιος τόν ἑαυτό του. Ὅταν σοῦ στείλω τόν Ἀρτεμᾶ ἢ τόν Τυχικό, σπεῦσε νά ἔλθεις κοντά μου στή Νικόπολη. Γιατί ἐκεῖ ἀποφάσισα νά ξεχειμωνιάσω. Τόν Ζηνᾶ τόν νομικό καί τόν Ἀπολλῶ νά τούς στείλεις καλά προετοιμασμένους (καί χειροτονημένους), γιά νά μὴν τούς λείπει τίποτε. Ἄς μαθαίνουν καί οἱ δικοί μας νά πρωτοστατοῦν σέ καλά ἔργα, γιά τίς ἀπαραίτητες ἀνάγκες τους, γιά νά μὴν εἶναι χωρίς πνευματικούς καρπούς. Σέ χαιρετοῦν ὅλοι ὅσοι εἶναι μαζί μου. Χαιρέτησε ἐκείνους πού μᾶς ἀγαποῦν χάρις στήν πίστη μας. Ἡ χάρις νά εἶναι μέ ὅλους σας. Ἀμήν.

*(Ἀπό τή νέα ἔκδοση: Ἡ Καινή Διαθήκη, τό πρωτότυπο κείμενο μέ νεοελληνική ἀπόδοση
τοῦ ὁμοτ. καθηγ. Χρ. Βούλγαρη, ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)*

γύης μποροῦν νά ἐξασφαλίσουν τή σωτηρία, ἔστω κι ἂν ἡ πίστη εἶναι χαλαρή, ἐπιπόλαιη καί ἐπιδερμική. Τέτοια ἔργα συχνά ἐπιτελοῦν καί ἄνθρωποι ἄθεοι, ἀκόμα καί πολέμιοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι νιώθουν μία ἔμφυτη κλίση πρὸς τά προβλήματα καί τίς ἀνάγκες τῶν συνανθρώπων τους. Ἡ ὀρθόδοξη ἀντίληψη, ὅμως, καλεῖ τόν κάθε χριστιανό νά συνδυάσει τήν πίστη μέ τά ἔργα τῆς ἀγάπης. Νά ἐφαρμόσει αὐτό πού πιστεύει στά πρόσωπα πού βρίσκονται σέ κάθε εἶδους βιοτική ἀνάγκη, στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ ἐντολή τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου· νά Τόν ἀναζητήσουμε καί νά Τοῦ συμπαρασταθοῦμε στό πρόσωπο τοῦ κάθε ἐμπερίστατου ἀδελφοῦ. Σ' αὕτη τή λογική κινεῖται καί τό πολυδιάστατο κοινωνικό καί φιλανθρωπικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Γι' αὐτό, ἄς μὴν παρασυρθοῦμε οὔτε ἀπό τόν πειρασμό τῆς ἀφ' ὕψου θεώρησης τῆς πίστεως, ἀπό τήν ὁποία ἀπουσιάζει ἡ μέριμνα γιά τούς ἀνθρώπους, οὔτε ἀπό τόν πειρασμό τῆς ἀλληλεγγύης χωρίς Χριστό. Ὁ συνδυασμός τῆς πίστεως καί τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος, πού καί ἀποτελέσματα ἀπτά ἔχει καί τήν ψυχὴ μας καλλιεργεῖ καί προωθεῖ πρὸς σωτηρία. Ἀμήν!

Ἀρχιμ. Ἐ. Οἰκ.

13 Ιουλίου 2025: ΚΥΡΙΑΚΗ Ε΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

«Τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ΄ Οἰκουμενικῆς συνόδου (451)».

Ἡ σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Στεφάνου ὁσίου τοῦ Σαββαΐτου († 794),
μάρτυρος Γολινδούχ.

Ἦχος: δ – Ἑωθινόν: Ε΄ – Ἀπόστολος: Τίτ. γ΄ 8-15 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. ε΄ 14-19.

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 20 Ιουλίου, ΣΤ΄ Ματθαίου.

Ἀπόστολος: Ἰακ. ε΄ 10-20 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. θ΄ 1-8.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α΄

ΘΕΟΥ ΣΚΗΝΩΜΑΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

(ΙΣΤΟΡΙΑ - ΤΕΧΝΗ - ΖΩΗ)

(Α΄ έκδ., σχῆμα 25x28 ἐκατ., σελ. 624)

Στὴν παροῦσα ἐμβριθὴ μελέτῃ του γιὰ τὰ χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Εὐβοίας, ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Φαναρίου παρουσιάζει τὴν μοναδική χριστιανική κληρονομιά τῆς μεγαλονήσου τῆς Εὐβοίας, ὅπως αὐτὴ ἀποτυπώνεται διαχρονικά στὰ Παλαιοχριστιανικά, Βυζαντινά, Ὑστεροβυζαντινά καὶ Νεώτερα μνημεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ἰσταιίας καὶ Βορείων Σποράδων.

Β΄

ΜΙΚΡΟ ΕΙΣΟΔΙΚΟ ΣΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ

(Γ΄ έκδ., σχῆμα 21x22 ἐκατ., σελ. 128 - τετράχρωμο)

Σέ μιά ἐποχή κατὰ τὴν ὁποία τὰ ἱερά Μυστήρια καταντοῦν μέσα ἀπὸ νοοτροπίες ματαιοδοξίας καὶ κενοδοξίας ἀπλῶς κοινωνικὲς τελετές, ἀπογυμνωμένες ἀπὸ τὸν λειτουργικὸ καὶ μυστηριακὸ τοὺς χαρακτήρα, εἶναι οὐσιαστικὸ καὶ σημαντικὸ νὰ γνωρίσουμε τί συμβαίνει στὴν Ἐκκλησία κάθε στιγμή τῆς λατρείας καὶ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς. Πρῶτα μαθαίνουμε, μετὰ ἀγαπᾶμε καὶ στὴ συνέχεια πιστεύουμε. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία προχώρησε στὴν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ κατηχητικοῦ βιβλίου, στὸ ὁποῖο ἀναλύονται εὐσύνοπτα τὰ ἱερά Μυστήρια, τὸ τελετουργικὸ τοὺς καὶ οἱ λειτουργικοὶ συμβολισμοί. Ἀπευθύνεται σὲ νέους καὶ οἰκογένειες, γενικότερα στὸ εὐρὺ ἀναγνωστικὸ κοινό, πού τόσο διψοῦν νὰ μάθουν τὰ τῆς πίστεως καὶ τὰ τοῦ λειτουργικοῦ βίου.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής· Μητροπολίτης Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπὸ τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ΄ ὅλο τὸν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr